

Lieta C-21/24

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2024. gada 12. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Juzgado de lo Mercantil n°1 de Zaragoza (Spānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 10. janvāris

Prasītāja:

CP

Atbildētāja:

Nissan Iberia S. A.

Pamatlietas priekšmets

Prejudiciālā nolēmuma tiesvedība – Karteļi – LESD 101. pants – Direktīva 2014/104/ES – Zaudējumu atlīdzināšana par konkurences tiesību pārkāpumu – Termins prasības celšanai par zaudējumu atlīdzināšanu – Noilgums

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Zaudējumu atlīdzināšana par konkurences tiesību pārkāpumu – Valsts tiesību aktu, ar kuriem transponē Eiropas direktīvu, piemērošana prasībām par zaudējumu atlīdzību, kas celtas pēc transponēšanas, bet attiecas uz notikumiem pirms transponēšanas – Prasības par zaudējumu atlīdzību saistošais spēks – Noilguma termiņš – Noilguma termiņa aprēķināšana – Lēmumu par administratīva soda piemērošanu precedenta raksturs – To publiskošanas problemātika

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai Savienības tiesībās pastāv juridisks pamats, lai nošķirtu iespēju un pienākumu celt prasību par zaudējumu atlīdzību saistībā ar konkurences pārkāpumu, vai, gluži pretēji, cietušajai personai ir jāceļ šāda prasība, tiklīdz tā ir uzzinājusi vai var pamatoti uzskatīt, ka tā ir zinājusi gan par to, ka tai ir nodarīts kaitējums šī pārkāpuma rezultātā, gan par pārkāpuma izdarītāja identitāti, un tad sākas arī noilguma termiņš?

2) Vai, lai varētu celt prasību par zaudējumu atlīdzību tiesu iestādē, ir jāsauc brīdis, kad sods ir stājies likumīgā spēkā, vai, gluži pretēji, ja *Comisión Nacional del Mercado y la Competencia (CNMC)* (Valsts tirgus un konkurences komisija (CNMC)) pilnībā publicētajā lēmumā ir norādīti attiecīgā pārkāpuma izdarītāji, precīzs pārkāpuma ilgums un preces, uz kurām attiecas šis pārkāpums, ir uzskatāms, ka tiesā var tikt celta prasība par zaudējumu atlīdzību un sākas noilguma termiņš?

3) Vai pilna apmēra soda publicēšana *CNMC* oficiālajā un publiski pieejamajā tīmekļvietnē noilguma termiņa sākšanās mērķiem ir pielīdzināma Eiropas Komisijas lēmuma kopsavilkuma publicēšanai *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, ņemot vērā, ka *CNMC* lēmumi tiek publicēti tikai oficiālajā tīmekļvietnē?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD: 101., 102. un 267. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/104/ES par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem: jo īpaši 22. panta 1. punkts

Padomes Regula (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā

EST SPRIEDUMI lietās C-637/17, C-267/20, C-453/99, C-557/12, C-295/04 un C-298/04, EST rīkojums lietā C-199/22 un secinājumi lietā C-605/21

Atbilstošās valsts tiesību normas

Constitución Española [Spānijas Konstitūcija]: 9.3., 24.1. un 117.1. pants

Ley de Enjuiciamiento Civil [Civilprocesa likums]: 22., 43. un 455.1. pants

Ley de Defensa de la Competencia [Likums par konkurences aizsardzību]: 13. un 74. pants un pirmais pārejas noteikums

Código Civil [Civilkodekss]: 1902. pants un 1968. panta 2. punkts

Real Decreto- ley 9/2017, de 26 de mayo, por el que se transponen directivas de la Unión Europea en los ámbitos financiero, mercantil y sanitario, y sobre el desplazamiento de trabajadores [2017. gada 26. maija Karaļa dekrētlukums 9/2007 par Eiropas Savienības direktīvu finanšu, tirdzniecības un veselības, kā arī darba ņēmēju norīkošanas darbā jomā transponēšanu]

TC [Konstitucionālās tiesas, Spānija] spriedumi 19/2008 un 192/2009

TS [Augstākās tiesas, Spānija] spriedumi 651/2013, 926/2023, 947/2023, 528/2013, 511/2018, 112/2022, 434/2021 un 780/2021

AP Zaragoza [Saragozas provinces tiesas] nolēmums 118/2023

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 CP cēla prasību pret *Nissan Iberia S. A.*, prasot atlīdzināt zaudējumus par transportlīdzekļa iegādi atbilstoši sodam, ko atbildētājam piemēroja *Comisión Nacional del Mercado y la Competencia (CNMC)* (Valsts tirgus un konkurences komisija (*CNMC*)).
- 2 Iesniedzējtiesas ieskatā šādām prasībām ir iestājies noilgums, jo prasība bija jāceļ, tiklīdz *CNMC* pilnais lēmums tika publicēts tās oficiālajā tīmekļvietnē, negaidot, kamēr tas kļūst galīgs.
- 3 *Audiencia Provincial de Zaragoza* [Saragozas provinces tiesa] daļēji apmierināja par šīs tiesas nolēmumu iesniegto apelācijas sūdzību, to apmierinot attiecībā uz prasības noilguma neesamību un uzskatot, ka atbilstoši *Tribunal Supremo* [Augstākās tiesas, Spānija] spriedumam šim termiņam ir jāsākas brīdī, kad *CNMC* lēmums ir kļuvis galīgs.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 4 Atbildētāja jautā, vai Savienības tiesības un judikatūra pieļauj tādu valsts tiesību normas interpretāciju, atbilstoši kurai noilguma termiņš attiecībā uz prasībām par zaudējumu atlīdzību, kas izriet no pretkonkurences darbībām, nesākas brīdī, kad ir oficiāli publicēts valsts konkurences iestādes pieņemtais lēmums par naudas soda piemērošanu, pat ja šis lēmums ir apstrīdēts tiesā.
- 5 Tāpat, ievērojot tiesiskās drošības un noteikumu atpakaļejoša spēka aizlieguma principu, tiek uzdots jautājums par to, kuri tiesību akti būtu jāpiemēro, ja prasības par zaudējumu atlīdzību, kas celtas pēc Direktīvas 2014/104/ES un tās transponējošo tiesību aktu (Likuma par konkurences aizsardzību) stāšanās spēkā, attiecas uz darbībām vai administratīviem lēmumiem pirms šo tiesību aktu stāšanās spēkā, ja nav beidzies noilguma termiņš, kas atbilstoši iepriekš spēkā esošajiem tiesību aktiem piemērojams šādām prasībām.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 6 Ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru saistībā ar kravas automašīnu karteli, Spānijā ir radušās atšķirības doktrīnas un tiesu prakses ziņā attiecībā uz zaudējumu atlīdzināšanas direktīvas piemērošanu ar atpakaļejošu spēku un noilguma termiņiem, kā arī par iespēju atsaukties uz zaudējumu atlīdzināšanas direktīvu *contra legem*.
- 7 Iesniedzējtiesa norāda, ka risinājums būtu nošķirt konkurences iestādes iepriekšējā lēmuma prejudicialitāti un noilguma termiņu. Tādējādi tā uzskata, ka atbilstoši spriedumam lietā C-267/20 attiecībā uz noilguma termiņu prasībām par zaudējumu atlīdzību saistībā ar pretkonkurences darbībām, tas nedrīkst sākties, kamēr cietusī persona nav uzzinājusi vai varēja pamatoti uzskatīt, ka tā ir zinājusi par: a) pārkāpuma esamību; b) kaitējuma esamību; c) cēloņsakarību starp abiem minētajiem un d) pārkāpuma izdarītāja identitāti. Lai gan valsts judikatūrā tiek uzskatīts, ka pēc lēmuma par soda piemērošanu publicēšanas *Oficiālajā Vēstnesī* pastāv piecu gadu termiņš prasības celšanai, iesniedzējtiesa šim termiņam nepiekrīt.
- 8 Tiek norādīts uz dažiem šķēršļiem šī noilguma termiņa piemērošanai. Pirmkārt, nav tiesību normas, kurā būtu paredzēts, ka konkurences iestādes iepriekšējam lēmumam ir jābūt kļuvušam galīgam, lai varētu celt prasību. Turklāt pēc 2007. gadā veiktajiem grozījumiem Likumā par konkurences aizsardzību vairs nav nepieciešams iepriekšējs administratīvs lēmums, ar kuru būtu konstatēta pretkonkurences darbība, lai varētu celt prasību tiesā. Cietušās personas, kam nodarīts kaitējums, pārkāpjot pretkonkurences rīcības aizliegumus, tagad var celt prasības pret pārkāpējiem, lai īstenotu savas tiesības tieši tiesā, neatkarīgi no konkurences iestāžu veiktās izmeklēšanas vai pieņemtajiem lēmumiem.
- 9 Otrkārt, pastāv problēma saistībā ar cietušo personu informētību par lēmumu. Prasībās par automobiļu ražotāju karteļa radīto zaudējumu atlīdzību *dies a quo* teorētiski būtu bijusi jānosaka brīdī, kad administratīvais lēmums tika publiskots. Brīdī, kad pārkāpuma esamība ir kļuvusi zināma, pārkāpēji ir konkrēti norādīti, ir precizēts prettiesiskās rīcības ilgums un var noteikt kaitējuma cēloņsakarību. Tomēr, ņemot vērā daudzās prasības, kas celtas visā Spānijā, izņemot CNMC ierosinātās disciplinārlietas, kurš brīdis būtu jāuzskata par atskaites punktu prasības celšanai: lēmuma publicēšana CNMC tīmekļvietnē, tās preses paziņojuma publicēšana, plaša izplatīšana valsts mēroga plašsaziņas līdzekļos vai tā Augstākās tiesas sprieduma galīgais raksturs, ar kuru apstiprināts sods? Jāņem vērā arī tas, ka spriedums, ar ko apstiprināts sods, tiek publiskots nevis preses paziņojumā vai kādā oficiālā laikrakstā, vai arī brīvi pieejamā tīmekļvietnē, bet gan tiesas datubāzē, par kuras esamību sabiedrībai nav zināms.
- 10 Attiecībā uz prasības par zaudējumu atlīdzību celšanai piemērojamā noilguma termiņa sākumu rodas jautājums par to, vai kā atsauce ir ņemama administratīvā lēmuma par sodu publicēšanas dienu, kas ne vienmēr pastāv, jo zaudējumu

atlīdzību var pieprasīt atsevišķā civilprocesā, vai arī diena, kad šis lēmums ir stājies likumīgā spēkā.

- 11 *Audiencia Provincial de Zaragoza* ir lēmusi, ka noilguma termiņš prasības celšanai par zaudējumu atlīdzību sākas no lēmuma par sodu publicēšanas brīža, neskarot to, ka pēc civilprocesa uzsākšanas to var apturēt, lai noskaidrotu secīgo spriedumu sekas, kas var tikt pasludināti administratīvo tiesu spriedumu ietvaros.
- 12 Cita iespēja būtu uzskatīt, ka noilguma termiņš sākas dienā, kad lēmums par soda piemērošanu ir kļuvis galīgs. Taču šajā gadījumā rodas problēma, ka ir iesaistītas divas dažādas tiesas: civiltiesa, kurā ir celta prasība par zaudējumu atlīdzību, un administratīvā tiesa, kurā ir pārsūdzēts administratīvais sods, līdz ar to rodoties riskam, ka attiecībā uz vieniem un tiem pašiem nodarījumiem varētu tikt pieņemti pretrunīgi tiesu nolēmumi.
- 13 Tāpat rodas jautājums par to, kādas tiesību normas būtu jāpiemēro noilguma termiņiem attiecībā uz prasībām par zaudējumu atlīdzību, kas celtas pēc to tiesību aktu stāšanās spēkā, ar kuriem transponēta Direktīva 2014/104/ES, bet kas attiecas uz faktiem vai lēmumiem, kuri pastāvēja pirms tās stāšanās spēkā.

DARBA VĒRTĒJUMS